

Lorren en Benen

door

P. LOS

GORINCHEM
ROMIJN & VAN DER HOFF
1932

Lorren en Benen

door
P. LOS

GORINCHEM
ROMIJN & VAN DER HOFF
1932

.....

Allen, die Mij haten,
hebben de dood lief.
(Spreuken 8:36b)

.....

I

Terwijl ik mij in een van onze voornaamste koopsteden bevond, ging ik, om de weg te bekorten, een der achterstraten door en werden mijn gehoorzenuwen pijnlijk aangedaan door het geschreeuw of geroep van een man, die een kruiwagen voortduwde. Die gewend is zich in een stille, nette en zindelijke stad zich te bevinden, kan aan het morsige van een grotere stad niet best wennen, waar de straten niet alleen in de achterstad, maar zelfs de hoofdstraten bij de minsten regen als in een modderpoel herschapen zijn. En als men de deftige straten verlaat en in de achterbuurten komt, dan zien wij daar de mensen als opgepropt in woningen, die zich bijna tot de wolken verheffen, waar meerdere gezinnen van dezelfde deur en dezelfde trap gebruik maken. Ons staat het tegen, en wij haasten ons, om de buurt zo snel mogelijk te verlaten. Dat vreemde geroep echter deed ons vertragen en de oren spitsen, om te luisteren wat er toch wel in die vuilen kruiwagen te koop was.

Eindelijk waren wij op de hoogte. In de kruiwagen bevonden zich oude lompen en vodden en vuile dorre beenderen, en de koopman riep luid: “lorren en be-he-nen!” Ik dacht bij mijzelf: wie koopt toch die oude wegwerpsels? doch ik kwam er spoedig achter. Enige moeders, gevolgd door een troepje haveloze kinderen, brachten hun koopwaar bij de man: de een was voorzien van een oude vuilnisbak met benen; een andere van een verroest theeblad met oude lorren; een derde had in een aarden pot, waarin een mat voor bodem was gelegd, zowat van alles van dat goedje door elkaar. De man kocht dat voor enige centen, die hij uitbetaalde, vatte zijn kruiwagen weer op, en ging voort, onder het oorverdovend geroep van: “lorren en be-he-nen”!

Ik ging mijns weegs, maar het was mij alsof ik niets anders hoorde dan dat akelige geroep. Ik werd boos op mijzelf, dat ik mijn gedachte niet van die vodden kon aftrekken, maar het baatte mij alles niet; in mijn verbeelding zag en hoorde ik niets anders dan “lorren en benen”.

Een paar uur later passeerde ik weer een andere straat en het was mij alsof de man met de wagen mij wilde kwellen, want juist toen ik een hoek omsloeg, stond hij voor mij en riep, alsof hij mij wilde doen schrikken, op nog veel akeliger toon: “lorren en benen”!

Ik moest die dag in de stad doorbrengen, omdat mijn zaken mij daar riepen, doch ik besloot om voor het vervolg de achterstraten te mijden, om toch van die gedachten te worden verlost. Maar het was eveneens alsof mij een boze demon vervolgde, want toen ik later een andere straat doorging, waarop verscheidene stegen en straatjes uitkwamen, bevond ik mij juist voor zo een, toen andermaal dezelfde stem het luchtruim deed weergalmen en 't scheen of de lorren en benen besloten hadden om mij de ganse dag te kwellen.

En toen ik aan de avond met de stoomboot die volle, drukke, modderige en bedrijvige stad verliet, was het mij eveneens alsof het geluid van de stoommachine de stem nabootste, hoewel op een anderen toon en een andere maat, nochtans hoorde ik niets anders dan: “lorren en benen!” En toen ik aan de avond in rust en stilte was neergezeten en mijn gedachten over het gebeurde van die dag binnen in mij vermenigvuldigd werden, toen ondervond ik, dat uit alles iets te leren is. En wanneer wij verwaardigd worden, om een opmerkzaam oog en hart te ontvangen, dat er dan niets ons kan ontsnappen, of er is nog nuttigheid in.

En als dan mijn lezer zich wellicht afwendt van die vuile lompen en smerige doodsbeenderen, dan vraag ik: hebt gij wel eens gelezen, hoe een profeet zegt, dat er zich zekere voorwerpen bevinden, waarvan hij ons in de naam des Heeren beveelt om ze te werpen bij de mollen en de vledermuizen (Jesaja 2:20)? Dat zijn de lorren waarvan hier sprake is. En als wij dan een andere profeet in de geest mogen zien staan op een uitgestrekt veld, dan ontwaren wij hem in een vallei vol doodsbeenderen, en, zegt hij: “en ziet, ze waren zeer dorre” (Ezechiël 37). Dat waren de benen, die ons die dag tot kweelling waren geweest. Laat het u dus niet ergeren, mijn lezer! wanneer ik u wens bezig te houden met lorren en benen en mee te delen wat het gevolg was van de kweelingen van die dag; misschien kan het nog voor de een of ander zijn nut hebben.

Het vlees hernam zijn rechten, de oogleden sloten zich, maar het hart waakte. Het onsterfelijke in de mens, zoo nauw aan 't vlees verbonden, is niet aan banden gelegd; de geest zweeft in onafzienbare ruimten en is nu aan de noord- dan aan de zuidpool, en vaak, wanneer het lichaam rust, verheft zich de ziel en slaat de blikken her- en derwaarts, nu eens tot haar schande en beschaamdheid, dan weder tot lering en onderwijzing, en door de veelheid der gedachten ontwikkelen zich in de slaap gezichten en tonelen, die met het

natuurlijke oog nooit gezien worden. Van dergelijke aard wensen wij u iets mee te delen; en lieve lezer! toets het aan Gods Woord, die onfeilbare toetssteen, en wanneer het daar tegen is, dan wensen wij, dat gij ons geschrijf zult wegwerpen in de kruiwagen van de man bij de lorren en de benen.

En dat is het, mijn lezer! wat wij hartelijk van u begeren. Alles toch wat in strijd is met Gods eeuwig onwankelbaar Getuigenis, draagt de veroordeling in zich. Waar toch zou men anders de rechte toetssteen moeten vinden, om zaken of geschriften te beoordelen. Onze rede moet zich, zal 't wèl zijn, buigen onder het geopenbaarde Woord, daar ze van nature verduisterd is, en waar zij bestraald is door het licht van Gods Geest, aan vele en velerlei verstandsdwalingen onderhevig blijft. Zou ons gevoel de toetssteen moeten zijn, wij zouden ons deerlijk kunnen bedriegen, daar het geen vaste grondslag oplevert. Zal de publieke opinie ons geschrijf beoordelen, het oordeel zal onjuist zijn, daar ze hier op vooroordelen, ginds op dwaze meningen berust.

Wij geven het dus alleen ter toets aan Gods Woord. Dat toch alleen spreekt de rechte meningen uit en het zal een eeuwige waarheid zijn en blijven: “Tot de wet en tot het getuigenis, en als ze niet spreken naar Gods woord, zal het zijn, dat ze geen dageraad zullen hebben” (Jesaja 8:20).

II

't Was nacht, 't was stille nacht en donker om mij heen.

En mijn vlugge ziel zwierf ginds en herwaarts heen.

Ik bevond mij op een stille eenzamen weg en, naar het mij toescheen, bij het vallen van de avond. Mijn doel waarheen scheen mij onbekend, hoewel de snelle tred spoed verraadde. Nadat ik een geruimen tijd gelopen had, hoorde ik iemand achter mij, die zich weldra bij mij voegde. Het was een grote zwaarlijvige man in het zwart gekleed, met een zeer innemend uiterlijk; zijn zwarte jas was tot aan de hals dichtgeknoopt; zijn haar was ravenzwart, evenals zijn handschoenen. Toen hij zich naast mij plaatste, zag hij mij met een welwillende blik strak aan, vatte mij bij de rechterhand, toen wij juist aan een kruisweg genaderd waren, in welks midden zich een paal bevond, waaraan naar de vier verschillende kanten een houten arm, waarop de wegen stonden aangewezen, maar waarvan door de duisternis niets kon onderscheiden worden. Met een snelle vaart trok mijn leidsman mij rechtsaf, terwijl het al donkerder en donkerder werd, totdat zulks eindelijk in volslagen duisternis eindigde, die zo erg was, dat ik geen voetstap kon vooruitzien, altijd zwijgende. Eindelijk stond ik met mijn leidsman stil; waar, dat wist ik niet, doch het scheen mij toe, dat het op een plaats was, waar vele mensen tegenwoordig waren; het geschuifel der voeten verraadde dit. Toen ik daar enige ogenblikken vertoefd had en alles mij een raadsel was, scheen het of de lucht verhelderde; langzamerhand werd het lichter aan de kimmern; eindelijk rees de zon statig en prachtig op en verhelderde alles om mij heen. Ik bevond mij op een uitgestrekte vlakte, die met duizenden mensen was bezet; ik zag gekroonde hoofden, graven, baronnen en jonkers, deftige mannen en jongelingen, rijken en armen. Ik zag vrouwen van allen rang en stand, oude en jonge, schone en mismaakte, in zijde, fluweel of lompen gehuld.

Mijn leidsman stond naast mij in een betrekkelijk grote ruimte, waar, in het midden, de man stond met de kruiwagen, die mij tot kwelling was geweest met zijn akelig geroep van "lorren en benen". Thans kwam datzelfde geluid uit zijn mond, maar op zulk een wijze, dat het over de ganse vlakte weergalmde, en aan de zijden van de wagen zag ik twee mannen staan in witte klederen, die met hun handen wenkten aan degenen, die daar rondom stonden. Zij naderden een voor een de wagen en wat daar voorviel is mij

moeilijk te beschrijven, ik wil dat echter zo getrouw mogelijk doen. Ik zag een koning of keizer naderen met gekroond hoofd, een horloge in de hand. Toen hij tot de wagen was genaderd, werden hem kroon, scepter, uurwerk en prachtige klederen afgerukt en in de wagen geworpen, en eensklaps zag ik alles in oude afzichtelijke lompen veranderen. Daar stond dan de vorst naakt, zonder enig bedeksel; toen lichtte hem de tweede gedaante met één hand van de vloer, wierp hem in de wagen en het weleer gekroonde hoofd was onkenbaar. De keizer was veranderd in een afzichtelijk hoopje dorre beenderen. In een punt des tijds was alles afgelopen.

Toen naderde een deftige dame in prachtige zijde; donkerbruine lokken vielen in zachte golven tot op hare schouders; haar tanden, als ivoor zo wit, liet ze bijzonder in het oog vallen; haar Griekse neus, haar blozende wangen en haar schoon profiel vormden, ik zou haast zeggen, een volmaakt geheel. Nieuwsgierig naderde zij tot de wagen, keek naar de inhoud en wendde zich met walging daarvan af; welke nog vermeerderde, toen de man wederom met schrille stem uitgalmde: “Lorren en benen”! Daarop volgde hetzelfde toneel als het vorige. Alles werd haar ontruikt; zij behield niets van al haar lorren over en haar schone gedaante werd eensklaps veranderd in dorre beenderen, die rammelend in de wagen terecht kwamen, terwijl de witte tanden een vreemd contrast maakten met de grauwe doodsbeenderen.

Toen beide personen waren verdwenen, naderde, naar het scheen, een geleerde. In het zwart gekleed, met de bril op de neus, had hij onder iedere arm enige grote boeken, terwijl een vel papier uit de rokzak stak. Zijn gelaat verraadde de diepen denker en zijn gehele voorkomen de man, die zich weinig om de wereld bekommert. Hij naderde. De boeken werden hem ontruikt, alsook het beschreven papier, dat hij in de zak droeg. Weer hetzelfde toneel: alles wat hij bij zich had veranderde in lompen en hij zelf in dorre beenderen.

Ik stond onbeweeglijk naast mijn leidsman dat alles aan te zien en vreesde, dat ik ook een beurt zou krijgen en in hetzelfde lot delen zou. Doch de onbekende sprak fluisterend tot mij: “Vrees niet”. Intussen was er een jong krijgsman genaderd. Zijn bruine haar en donkere ogen pasten juist bij zijn sprekend gelaat, dat een vast karakter verraadde. Hij had de rechterhand aan het gevest en met zijn linker wees hij op de ridderorde, die prijkte op zijn borst. In een oogwenk waren hem al die versierselen ontnomen en veranderd in een hoopje lorren. Voor de vierde maal dus hetzelfde toneel.

Ik dacht bij mijzelf: dat is in geen jaar afgelopen, doch verwonderde mij, dat al degenen, die tevoorschijn traden, zo gewillig schenen om te komen. Dit werd mij eindelijk opgehelderd, toen ik zag, dat een ijzeren hand ze voortstuwde, tot op de plaats, waar dat alles geschiedde.

Het werd mij al banger en banger te moede en ik verlangde zeer van dat akelige toneel verre weg te zijn.

Daar naderde een jonge dame met een allerliefst jongetje aan de hand, ik gis van 8- of 9-jarige leeftijd. Moeder en kind werden bijna gelijktijdig aangegrepen: toen veranderden de gelaatstrekken der eerste; wanhoop straalde haar uit de ogen en..

Toen ontwaakte ik en zie het was een droom.

Ik sliep weer in en bevond mij in een ruim studeervertrek, zittende aan een ronde tafel; tegenover mij was mijn onbekende leidsman gezeten, wiens stilzwijgen in spraakzaamheid was veranderd. Hij vroeg mij of ik de bedoeling had gevat van de tonelen, die hij mij had getoond.

Ik antwoordde dat er veel in was, dat mij duister was en door mij niet begrepen werd.

Toen stond hij op, haalde een groot boek uit een van de boekenkasten, legde het voor zich op de tafel, opende het en zei: "Luister!". Daarop las hij mij het volgende voor:

"Wat voordeel heeft de mens van al zijn arbeid, dien hij arbeidt onder de zon? Het ene geslacht gaat, en het andere geslacht komt; maar de aarde staat in der eeuwigheid".

"Ik vergaderde mij ook zilver en goud, en kleinoden der koningen en der landschappen; ik bestelde mij zangers en zangeressen en wellustigheden der mensenkinderen, snarenspeel, ja, allerlei snarenspeel. En ik werd groot, en nam toe, meer dan iemand".

"En al wat mijn ogen begeerden, dat onttrok ik hun niet; ik wederhield mijn hart niet van enige blijdschap".

"Daar zal in eeuwigheid niet meer gedachtenis van een wijze dan van een dwaas zijn; aangezien hetgeen nu is, in de toekomstige

dagen altemaal vergeten wordt; want het is al ijdelheid en kwelling des geestes.

“Daarom het einde van alles, wat is onder de zon, is niets dan ijdelheid der ijdelheden”. (Naar Prediker 1 en 2)

En wederom:

"Het leven des mensen is als het gras en zijne heerlijkheid als een bloem des velds. Het gras verdort en de bloem valt af, maar het Woord Gods blijft in der eeuwigheid". (Naar Psalm 90)

Toen sloeg hij het boek dicht en sprak tot mij de navolgende woorden:

“Twee zaken zijn er op de wereld waarvan het één vergankelijk, het andere onvergankelijk is; het een wordt door de tand des tijds veranderd in lorren en benen; het andere duurt tot in eeuwigheid. Die alleen aan het vergankelijke vasthoudt, verliest alles; die op het onvergankelijke het oog gevestigd heeft, gewint alles.

"Er is slechts één Naam onder de hemel gegeven, waarin en waardoor duurzaam en onvergankelijk goed te verkrijgen is. Buiten die Naam is alles niets waard, want eenmaal worden het alles lorren en voden, en de mens, hoe groot, hoe rijk, laat eindelijk niets na dan stank en doodsbeenderen.

"Gij zag die keizer; hij was, zoals de wereld zegt, een rechtschapen man; maar zucht naar eer en grootheid was alles wat hij zocht. Hij verloor kroon en scepter en alles wat hij had moest hij achterlaten.

"Och! wat is van de mens en al zijn ijdel zaad,

Wanneer hij voor de dood niet uit het vlees en gaat”.

"Keizers en koningen worden met bedelaars gelijk gesteld, als zij verschijnen voor de rechterstoel van Christus. Daar geldt niets dan een nieuw schepsel in Christus, al het andere is voor de mollen, vledermuizen en al het nachtgeveugelte, dat in de put des afgronds eeuwig zal ten dienste staan aan hem, die, met eeuwige ketenen gebonden, eeuwig zijn Formeerder lasteren zal.

"Wie was, meent gij, die voorname dame, wier kleed en tooi en pracht in lompen veranderde? Zij was een vrouw van hoge afkomst, uit een adellijk geslacht. Zij was eens de bloem van de rijksgroten en zelfs aan het hof schitterde zij vaak in al de weelde, die natuur en kunst haar konden beschikken. Haar doen en laten, haar slapen en haar waken was ijdelheid en pracht, niets anders. Wel kwamen er roepstemmen tot haar: "Bereid uw huis, want gij zult sterven", want eenmaal werden plotseling en op het onverwachts drie kinderen haar door de dood ontnomen en zij weende en treurde, doch zij was schoon te midden harer smart, dat zag ze en de zelfzucht hernam haar rechten; de tranen mochten eens diepe voren op haar blanke wangen groeven; daarom liet zij de doden in de graven en was weldra dezelfde als weleer. Op een ander moment had zij een huisknecht, die God vreesde en menigmaal een woord liet ontvallen, dat in het Boek der boeken geschreven stond en ter ore kwam van de voorname dame.

Eens vroeg zij hem wat hij toch met al die spreuken bedoelde die hij telkens uitsprak, waarop hij vroeg, of het hem vergund werd vrijuit te spreken, en nadat het hem was toegestaan, verkondigde hij haar Jezus Christus en die gekruist, als de enige weg ter behoudenis. Maar de prediker van het Evangelie moest verwijderd worden, weinige weken daarna ontving hij ontslag uit de dienst. Zo verstokte ook eenmaal de Heere het harte van Farao.

"En ze was zo lief, zoo beminnelijk, zij deed zoo veel goed aan de armen; zij ging getrouw ter kerk en ten Avondmaal; zij gaf milde giften aan Bijbel- en Zendelinggenootschap. Verder had zij zulke uitstekende talenten; zij sprak verscheidene talen, zong prachtig, speelde de piano meesterlijk, borduurde prachtig. En gij hebt het gezien: toen de ijzeren hand des doods haar aangreep, ging al dat schone en uitstekende verloren en het had net zoveel bekoorlijks als de lorren en de benen in de kruiwagen van de man.

"De wijsheid der wereld is dwaasheid bij God. Gij zag de geleerde man, die zijn zakken vol geleerdheid, zijn hoofd vol kennis en zijn armen en handen vol boeken had. Hij las de Griekse wijsgeren als een schoolmeester het ABC-boek van de leerling; had vellen papier vol geschreven met Griekse en Hebreeuwse letters; had zich het nodige onthouden, om al wat de oudheid had opgeleverd zich eigen te maken, en toen de dood hem met zijn kille hand aangreep, had hij er niets aan; zijn geleerdheid baatte hem niet en de arme dwaas moest naakt voor God verschijnen, en in de weegschaal van het

Godsgericht had zijn verzamelde kennis en geleerdheid evenveel waarde als de lorren en benen.

"Daar naderde een jong krijgsman, vol moed en roem en eerezucht. Van zijn jeugd af had hij zich beijverd, om tot die hoge rang te geraken. Zijn doel werd bereikt: hij kwam tot het toppunt van grootheid en toen het einde daar was, ontviel hem alles; zijn roem werd buitengesloten; zijn eer bleek schijn te zijn en niets restte er van de fiere man, dan stank en verrotting en een beschuldigende consciëntie, die, toen de dood kwam, en het "wee! wee! wee!" over hem werd uitgesproken, luide uitriep: "Rechtvaardig is het, ik heb mijzelf gezocht; ik heb God vergeten; ik heb mijn kostelijke ziel verwoest."

"Nog een ander toneel werd u voorgesteld: 't was een tedere moeder met haar geliefd kind, haar oogappel, haar alles, haar afgod. "Ga weg van mij!" ziedaar haar vonnis. "Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben", spreekt de Heere. Gij zag het: ook dat valt weg bij de dood, en elke wanhoopskreet daar geslaakt, vervliegt als rook en damp in het luchtruim."

Nadat hij deze woorden had uitgesproken, stond de mij onbekende op, plaatste zich vlak voor mij en zei met verheffing van stem: "Roept." En ik zei: "Wat zal ik roepen?" En hij antwoordde: "Dat alle vlees is als gras en de heerlijkheid des mensen als een bloem des velds. Het gras verdort, de bloem valt af, maar het Woord Gods blijft tot in eeuwigheid."

Toen ontwaakte ik en zie, het was een droom.

III

Toen lag ik peinzend neer en blikte in het rond, Terwijl ik hier beneden veel dorheid en leegte vond. Ik dacht aan al 't geklaag, het jammeren en wenen, Aan al het klatergoud en vond slechts lorren, benen. 't Was evenals een vuur, dat brandde en blaakte in mij; De vlam die moest er uit, hoe heftig die ook zij. Sta wandelaar, even stil! Ai, zoek een ander leven, Eer goud en eer en schoonheid voor eeuwig u begeven.

Ernstig en gewichtig is het, nietwaar, mijn lezer, te bedenken, dat alles wat gij bezit u weldra zal ontvallen en dat uw goed, uw huis en hof eenmaal voor u niet meer waarde hebben zal dan het slijk der straten! Maar wellicht zegt u: “Die gedachte is te akelig; ik wil die naargeestige denkbeelden uit het hoofd zetten; ik weet niet waarom ik zou treuren. Wat gij daar hebt voorgesteld, was maar een droom, of visioen, of hoe gij het noemen wilt, maar dat zijn geen dingen om geloof aan te slaan.”

Lezer! gelooft gij aan de Bijbel? “Wel zeker.”

Gelooft gij, dat de ganse Bijbel geheel en al Gods Woord is? “Wel zeker geloof ik dat.”

Nu dan. Daar staat geschreven: dat als ze niet spreken naar dat Woord, zij geen dageraad hebben zullen. En wij hebben bij de aanvang gezegd dat, wanneer hetgeen wij u zouden meedelen tegen Gods Woord was, gij het zou werpen in de kruiwagen met lorren en benen. Nu zou het u, dunkt ons, geraten zijn, om eerst te onderzoeken hoe het daarmee staat, want zie toe, dat gij die niet verwerpt, Die het Woord u zendt. De allegorische (beeldsprakige) voorstelling behelst een ernstige waarschuwing om uw huis te bereiden, omdat gij sterven moet; een krachtige roepstem tot bekering, opdat uw ziel niet verloren ga, en een gewichtige vermaning om de ijdelheden der wereld niet na te jagen, omdat zij niets anders dan klatergoud zijn.

Zijn nu deze zaken tegen Gods Woord, welnu, bestrijdt ze; weerleg ze, zo gij kunt. Wij bidden u, dat gij toeziet, om niet tegen God te strijden.

Zie op de vermakelijkheden en genietingen der wereld; wat zijn ze vluchtig en wat laten ze na en wat baten ze als de dood komt? Immers niets dan ellende. “Wat baat het de mens of hij de gehele wereld gewint en hij lijdt

schade aan zijne ziel?” (Matthéüs 16:26) Stapel schat op schat, bouw huizen en kastelen, plant akkers en wijngaarden, het baat u niet als gij voor God zult moeten verschijnen. En uw goed, van wie zal het zijn?

Tracht uw kinderen een goede stand of hoge rang in de maatschappij te doen bekleden, zonder bekering zullen ze in de dag der dagen tegen u opstaan, wanneer gij ze niet hebt bekend gemaakt met de weg der zaligheid.

Vergader wijsheid en kennis, zoveel gij wilt, het zal u alles niet baten, als de vreze des Heeren, het beginsel der ware wijsheid, uw deel niet is.

Beijver u in goede werken, geef aalmoezen in menigte, bouw kerken en scholen, ja, predik zelfs het Evangelie, het zal u geen nuttigheid doen, zolang gij u niet als een arme zondaar of zondares gewend hebt tot de Springader des levenden waters.

En dat alles weet ge en dat alles bekent ge; ook dat gij moet bekeerd worden, zal het wel zijn voor de eeuwigheid, en waarom zoekt gij het ene nodige niet?

“Ja, waarom niet?”

Waarom niet? omdat gij een hart hebt, dat nog harder is dan het onderste van een molensteen en omdat uw nek een ijzeren zenuw is; omdat gij naar de roepstemmen niet luistert, die zo vaak tot u komen, omdat uw oor zwaar is en verhard en uw wil geneigd om aan de wereld en wat daarin is vast te houden. Wat weegt gijlieden uw brood langer uit voor hetgeen geen geld is en uwen arbeid voor hetgeen dat niet verzadigen kan. (Jesaja 55:2) Gij vermoordt uw eigen ziel, zolang gij uw leven en kracht aan de wereld geeft, en het einde daarvan kan niets anders zijn dan ellende. De toestand waarin gij verkeert is niet anders dan die van de reiziger, die door de schijn is verblind geworden en, in plaats van, zo hij meende aan de oever der zee te zijn, zich bevindt op drijfzand.

Gij weet wat dit is niet waar? Zo niet, dan willen wij het u kortelijk meedelen. Er bevindt zich op sommige plaatsen van de aardbodem een soort van zand, drijfzand genaamd, dat ontstaat door zandbanken, die verschuiven en soms zulk een opeengepakte uitgestrekte massa uitmaakt, dat degene, die er niet mee bekend is, het aanziet voor het zand, dat aan de oever der zee is. Maar onder die vlakke verbergen zich de diepe kolken des afgronds in de zee.

De reiziger nu, die, door de schijn misleid, daarop wandelt, bemerkt weldra, dat hij een kind des doods is en dat geen redding mogelijk is. Stel het

u voor hoe hij staat op een grote vlakte: nauwelijks is er de eerste voetstap op gezet en de tweede gevolgd, of de reiziger zoekt voort te gaan; doch hij kan niet, want als hij de ene voet tracht op te lichten, zinkt de andere dieper naar beneden en alras is hij tot de knieën tussen het zand beklemd. Hij beproeft met zijn handen om er de benen uit te werken, doch de gevolgen zijn, dat hij slechts dieper zinkt; het zand is weldra tot aan de lendenen. Hij poogt zich een weg te banen ter rechter- of ter linkerzijde, voor- of achterwaarts; tevergeefs! De massa is te dicht opeen gepakt, het kan niet dienen om er door te zwemmen, en zijn worstelen heeft alleen uitgewerkt, dat hij tot aan de borst in het zand gezakt is. Iemand, die in het water valt zinkt plotseling, maar hier is het een marteling, een folterdood. Van minuut tot minuut gaat het naar de diepte en de reiziger kan het niet ontkennen, zijn leven is weldra ten einde, zijn zandloper bijna leeg en de mond voor eeuwig gesloten. Nog ziet hij om over de vlakte, of er niemand is, die hem helpen kan; hij roept, hij kermt, hij schreeuwt; maar tevergeefs: het is alles stil als het graf. Intussen is het zand tot aan de kin genaderd en al spoedig is het roepen geëindigd, want de mond raakt vol. Weldra is ook de opening in de neus verstopt en wanhopige blikken slaat hij in het rond; de ogen puilen uit de kassen, om spoedig door het drijfzand gesloten te worden. Nog één minuut slechts is het voorhoofd zichtbaar één seconde nog een haarlok nog één seconde... en de reiziger is geheel in de diepte weggezonken: het zand schuift dicht; de opening is gesloten en de ongelukkige?

“Men kent en vindt zijn standplaats zelfs niet meer.”

Dat is de grond, waarop gij staat, lezer! die niets anders hebt dan hetgeen de wereld geeft. Die grond zal u ontzinken, en alle pogingen, die gij dan nog zult aanwenden, om verlost te worden, zullen even vruchteloos zijn als die van de reiziger in het drijfzand. Heden dus; niet morgen, maar heden, nu gij des Heeren stem hoort, verhardt uw harte niet.

“Wat moet ik dan doen om verlost, om zalig te worden?”

Vraagt gij dat in ernst, mijn lezer? Zoo luister. De weg naar de hemel is geen treurige weg; de wandelaars daarop zijn geen kniezers, geen zwartgallige mensen, die elke vreugdebloem vertrappen; integendeel, zij verlustigen zich in dingen, die de lieden der wereld verachten. Zij hebben veel meer genot dan zij, die hun vermaak zoeken in komedie, concerten, zangfeesten en dergelijke. Hun vreugde is in God, in de Drie-enige God. Die alleen is het doel en de begeerte, waar hun hart naar uitgaat.

“Maar wat moet ik doen om daartoe te geraken?”

Gij moet de middelen der genade ijverig gebruiken en geen gelegenheid laten voorbijgaan, om de prediking des Woords te horen. Gij moet naarstig Gods Woord onderzoeken en de boeken, die er toe leiden, om het te verstaan. Hierbij hebt gij nauwkeurig te letten, dat gij zulk een prediking en lectuur kiest, waarbij de mens ontdekt wordt aan zijn verdoemelijk bestaan en waar een rijke Heere Jezus en een arme zondaar wordt gepredikt. Hoort of leest gij dat niet, dan zijt gij op 's vijands bodem. Ontvlucht die, al moest gij ook als Jozef uw kleed achterlaten in de armen van de hoer.

Drie stukken zijn er nodig te weten tot zaligheid. Eerst: hoe groot mijne zonden en ellenden zijn; dan: hoe ik van die zonde en ellende zal verlost worden, en eindelijk: hoe ik God voor zulk een verlossing zal dankbaar zijn. (Heidelbergse Catechismus, Vraag en Antwoord 2)

Hoe groot mijne zonden en ellenden zijn. Daarvoor is de natuurlijke mens ten enenmale blind. Hij weet niet, als van horen zeggen, dat hij in Adam recht voor God heeft gestaan; doch dat hij vrij- en moedwillig zich van al die heerlijke gaven heeft beroofd. Hij weet niet, als van horen zeggen, dat hij, ten gevolge van die val, een klomp van zonden voor God is; dat, wanneer hij voor uitwendige zonden bewaard is, nochtans de wortels van alle zonden in hem wonen en hij dientengevolge bij God schuldig staat aan de overtreding van al de heilige geboden Gods.

Dit nu, hoe vernederend, hoe beschamend ook, moet gij bevindelijk leren kennen. Zonder die bevindelijke kennis kan er nimmer ware behoefte naar verlossing zijn. Want wie, die geen schuld heeft, zal naar een Borg uitzien? Wie die niet onder het vonnis des doods ligt, zal ooit om genade vragen?

In uzelf veroordeeld en gans verloren, daar zal het met u moeten komen. Gij zult dan in het Paradijs gezet worden en zien en erkennen, dat gij, versierd met Gods beeld, daar even recht gestaan hebt. Maar dan ook zult gij erkennen, dat gij, na uwen val, voor God gevlucht en van Hem weggelopen zijt, met een levendig besef van de ontzettende scheiding, die gij door de

zonde hebt teweeg gebracht, benevens uw algehele onmacht, om uzelf uit die ellendige toestand te verlossen.

Gij kent de geschiedenis van Achan (Josua 7). De toestand van Achan is de uwe, o mens! Gij zijt, evenals hij, des doods schuldig. Gij wordt, evenals hij, in het dal Achor, het dal der verschrikking, geleid; daar gevoelt gij u dan onder de vlammen van Gods toorn, onder de vloek der Wet en de veroordeling van uw beschuldigend geweten. Gij billijkt en ondertekent dan uw eigen doodvonnis; legt de hand op de mond; verfoeit uzelf in stof en as en durft de ogen niet op te heffen; gij slaat op de borst en uit de diepte der ellende komt een schreeuw uit de als toegeknepen keel: “O God! wees mij zondaar genadig!”

En dan? Wij lezen in de profetie van Jesaja, hoe de Heere in het dal van Achor een deur der hope geven zou. Achan werd gestenigd, dat er de dood op volgde, maar de zó ontdekte zondaar, menende met een klop van Gods aangezicht te worden verstoten, ziet een lichtstraal in het dal der verschrikking, die schijnt uit de geopende deur. De weg der verlossing is dan geopend; hij ziet, dat er nog ontkoming is; hij blijft voor de deur liggen; ziet door een kier de heerlijke Persoon, Die de Deur en de Weg en de Waarheid en het Leven is. Langzamerhand gaat die deur wijder open, totdat die eindelijk geheel opengaat en hij deelgenoot wordt van de verlossing, die in Christus Jezus is; waarop als vanzelf de dankbaarheid in een Gode gewijd leven vloeit.

Zie, mijn lezer! deze drie stukken zult gij moeten leren kennen. Zij het niet in die mate, die wij daar hebben opgenoemd, toch zover zult gij uw zonden en ellende bevindelijk moeten leren kennen, dat die kennis u als een veroordeelde om genade roepen leert. En dan, wij twijfelen er niet aan, of de weg der verlossing zal ook voor u geopend worden, en uw vraag, de vraag der consciëntie: “Is er ook nog een middel om de straf te ontgaan en wederom tot genade te komen?” beantwoord worden. “Hoe God wil dat Zijner gerechtigheid genoeg geschiede: daaraan moeten wij, of door onszelf, of door een ander volkomenlijk betalen.” (Heidelbergse Catechismus, Vraag en Antwoord 12)

Maar ook dan, ziende dat gij geen kwartje hebt, om aan die gerechtigheid te voldoen, wordt uw geloofsoog geopend voor de enige Middelaar Jezus Christus, Die van de Vader voor zulke verloren zondaars

gegeven is tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en tot een volkomen verlossing.

En dan! dan zult gij niet rusten, voordat gij Hem gevonden hebt, van Wie Mozes en de Profeten gesproken hebben, en door het geloof zult gij bevinden, hoe gij rechtvaardig zijt voor God!

De middelen nu om tot die kennis te geraken, heb ik u daar aangewezen. Nu wil de Heere God zondaren zalig maken, dat vinden wij overal in het Woord geopenbaard. Dat zalig maken geschiedt niet aan 's mensen, maar aan Gods zijde. Dat is een vrijmachtige daad van de soevereine God, die met het heil des hemels en de inwoners der aarde doet naar Zijn welbehagen. Nu zijn er mensen, die de Heere in hun ellende liggen laat en anderen, die Hij uitrukt als een vuurbrand uit het vuur. Alzo bevinden er zich in dezen zin slechts tweeërlei soort van mensen op de wereld. Om nu diegenen, die onder de tweede soort behoren, tot Zijne gemeenschap en in de hemel over te brengen, worden zij gebracht onder het Evangelie, dat een tweesnijdend zwaard is, waardoor aan de een zijde eigen werk en aan de andere zijde eigen wil wordt afgesneden, en de mens gedood wordt in werken, willen en trachten.

“Maar nu weet ik niet of ik tot die gelukkige soort behoor.”

Dat weet ik óók niet, en dat behoeft gij ook niet te weten; laat dat voor de Heere over. Genoeg is het, dat gij nog in het heden en alzo nog onder de middelen der genade zijt. Is het u nu te doen om van die zandgrond verlost en op de eeuwigen Rotssteen gezet te worden, dan zult gij ijverig de middelen gebruiken en zal er bij u geen rust zijn; en uit die onrust zal benauwdheid geboren worden, en in die benauwdheid zult gij neervallen en op de knieën terecht komen, en dan leert de Heilige Geest u bidden en volgt het een na het andere.

En daartoe zal het moeten komen, mijn lezer! als een arme, in u zelf verloren zondaar aan de voeten van de Heere Jezus. Buiten Hem, — denk aan de man met de kruiwagen, — zult gij alles moeten missen; want die niet heeft, van die zal genomen worden ook dat hij heeft; want het zal blijken ongenoegzaam te zijn voor de eeuwigheid!

En gij, kinderen, jongelingen en jongedochters die dit leest, denkt aan de man met de kruiwagen. Wat u de wereld aanbiedt wordt u eenmaal ontnomen en gij zult zelf stof worden. Hoort dus des Heeren Woord: “Gedenk aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de

kwade dagen komen, en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: ik heb geen lust in dezelve.” (Prediker 12:1)

De jeugd en de jongelingschap ziet zulk een blijde toekomst in het verschiet; zij bouwt in haar verbeelding allerlei luchtkastelen en haar vooruitzichten zijn zoo heerlijk. Daarbij, — och! dat gij naar ons mocht horen, jongelingen en jonge dochters! — daarbij verkeert gij in een wereld, die in het boze ligt en draagt gij een hart om, dat ja, laat ons het niet zeggen, laat de Mond der Waarheid Zelf getuigen. Sla uw Bijbel op en lees Markus 7:21-22:

Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand.

— Hebt gij 't gelezen? Zoo ja, dan hebt gij gezien, welk een gevaarlijke inwoner er in u huisvest. Weet het, dat de zonde en de wereld en de duivel alles zullen aanwenden, om uw ziel in die grote en brede stroom van zonden en dwalingen mede te slepen en te verwoesten. Hoe zult gij uw pad zuiver houden? David zegt het u: “Wanneer gij het houdt naar Gods Woord.”

Wij stonden eens aan het sterfbed van een negentienjarige jongeling. Zijn luchtkastelen waren allen in puin gevallen; zijne schone vooruitzichten in rook opgegaan. De dood klopte bij hem aan het venster; hij moest sterven, en hij kon niet sterven; hij wilde niet sterven, maar hij moest sterven; de dood is onverbiddelijk. Hij gilte het uit in zijn laatste uren, dat hij de lessen en vermaningen in de wind geslagen, Gods Woord verworpen en naar de kloppingen van zijn consciëntie niet geluisterd had. Daar lag hij met de doodsangst op het verwrongen gelaat, in een prachtig ledikant, omhangen met rozenrode gordijnen en de gehele omgeving was, in één woord, vorstelijk.

Het baatte hem alles niet: hij moest al zijn kostbaarheden achterlaten, die voor hem niet meer waarde hadden dan de lorren in de kruiwagen van de man.

Zijn ziel verscheen voor God en zijn lichaam... straks enige dorre doodsbeenderen en eindelijk stof, dat met de wind verwaaien zal.

Wij stonden ook aan een ander sterfbed. Het was aan dat van een jong meisje. Met een TBC-blos op het aangezicht lag zij daar kalm en vredig te wachten op... de dood. “Van waar”, vraagt gij, “die kalmte en die vrede?” De Heere had haar in haar jonkheid opgezocht; zij vreesde God, met Wie ze verzoend was door het bloed van Zijn Zoon. Zij had vrede met God en vrede met de dood; “want”, zei ze: “ik weet, mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan. En als zij na mijne huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen. Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijne ogen zien zullen en niet een vreemde: mijne nieren verlangen zeer in mijnen schoot.” (Job 19:25-27).

Welk een onderscheid niet waar? tussen die twee stervenden? De eerste ging ter plaatse waar de worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust; de andere waar heerlijkheid en zaligheid haar deel werd.

Kunt gij sterven? jongeling en jonge dochter! Kunt gij sterven? Neen, gij kunt niet sterven, wanneer uw ziel niet in Christus geborgen is. Gij stelt de dood dan ook zeer verre, misschien wordt ge wel tachtig jaren oud. Misschien, ja, misschien hebt ge nog maar enkele dagen of jaren te leven. Doch hoe dat zij, de dood zal komen, vroeger of later. Daarom: haast u! spoed u! opdat gij behouden moogt worden voor de toekomende toorn. En weet het, dat er maar één Naam onder de hemel gegeven is, door welke de mensen moeten zalig worden, en die Naam is de liefelijke Jezus-naam. Met Jezus kan de vervaarlijke stem van de man met de kruiwagen u niet verschrikken. Met Jezus, o! dan is alles het uwe, want Christus is dan uw Hoofd en gij een lid van Zijn lichaam; als gij lijdt, lijdt Hij) als gij bidt, bidt Hij, en daar Hij verheerlijkt wordt, zoo wordt ook gij verheerlijkt.

En nu mijn lezer! vaarwel.